

Képzések és továbbképzések a Könyvtári Intézet kínálatában

HANGODI Ágnes

A jogszabályi háttér változásai

Tanulmányunk kiindulópontját az adja, hogy a korábban megjelent összefoglalók¹ óta eltelt időszakban újabb jogszabályi változások következtek be mind a felnőttképzés, mind a kulturális szakemberek továbbképzése területén. 2013 júliusában életbe lépett az új felnőttképzési törvény², amely az 1. § (2) bekezdésében egyrészt továbbra is rendelkezik az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) szerinti szakképzésekről, másrészt viszont e paragrafus (5) bekezdésében kivonja hatálya alól a kultúráért felelős miniszter által akkreditált, tanfolyam jellegű szakmai továbbképzéseket. A törvény és követő jogszabályai³ új kötelezettségeket írtak elő az iskolarendszeren kívüli szakképzések – így a Könyvtári Intézet által szervezett segédkönyvtáros képzés – számára is az engedélyeztetés, a működtetés, a minőségbiztosítás területén, és megújult a szakképzésekre vonatkozó vizsgaszervezési rendelet⁴ is. 2018. január elején életbe lépett a kulturális szakemberek továbbképzését szabályozó rendeletcsokor⁵: megjelent egy-egy új miniszteri rendelet a továbbképzés körülményeiről és

a képzések engedélyeztetésének igazgatási szolgáltatási díjáról, egy új kormányrendelet pedig a továbbképzések nyilvántartásba vételének szabályairól.

A Könyvtári Intézet jogszabályokban rögzített alapfeladatai között szerepel a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése, szakképzési és továbbképzési tanfolyamok engedélyeztetése, szervezése és a vizsgaszervezés⁶, a feladatok ellátását az Intézet Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési osztálya biztosítja. 2017 szeptemberében az Országos Széchényi Könyvtárnak köszönhetően teljesen megújult képzéseink helyszíne: mind a hagyományos, mind a számítógépes oktatóterem felújításra került, a befogadóképesség 30–30 főre bővült; mindkét terem modern bútorzatot és technikai felszerelést kapott.

A könyvtári terület szakképzése

A 2008-ban újonnan indult segédkönyvtáros szakképzés egyik legnagyobb eredményeként azt tartjuk számon, hogy elvégzésével betölthetővé vált a korábban képzéshez nem kapcsolódó E kategóriájú

könyvtári szakmai munkakör⁷. A képzés kialakításának részleteit korábban már publikáltuk⁸, az ezután következő időszak egyik legnagyobb és sikerrel teljesített kihívásának azt tartjuk, hogy – bár az Országos Képzési Jegyzék 2011-es szakminisztériumi felülvizsgálata⁹ a szakképzések számának csökkentését írta elő – a könyvtáros szakmai szervezetek támogatása mellett sikerült úgy megtartanunk a Jegyzéken a segédkönyvtáros képzést, hogy abba az egyébként megszüntetésre ítélt, könyvtári asszisztensekre vonatkozó tudásanyagot is átmentettük.

Az új felnőttképzési törvény¹⁰ életbe lépése után következett az abban előírt hatósági engedélyeztetési folyamat végrehajtása, amelyet az Intézet – egy igen szigorú helyszíni szemlét követően – 2014 októberében sikeresen teljesített. A képzés tartalmának kialakítását két rendelet határozta meg: a modulok tartalmát feladat- és tulajdonságprofilal, szakmai készségekkel, személyes, társas és módszerkompetenciákkal körülíró, azóta is érvényben lévő 217/2012. (VIII. 9.) kormányrendelet¹¹ és a szakmai és vizsgakövetelményeket tartalmazó 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet¹², amelyet a közelmúltban az OKJ-s képzések óraszámának általános emelése miatt módosított a 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet¹³. A segédkönyvtáros képzést ezek a jogszabályok az 52-es szintű szakképzések közé sorolják: érettségi végzettséghez kötött és iskolarendszeren kívüli szakképzésben megszerzhető felső középfokú szakképesítésként került meghatározásra. Ennek megfelelően mind a Magyar, mind az Európai Képesítési Keretrendszerben¹⁴ elismert: nem felsőoktatási, poszt-szekundér jellegű, közvetlenül a munkaerőpiacra történő belépést biztosító végzettséget ad; már megszerzett, más szakirányú felsőfokú végzettség mellett könyvtáros felsőfokú szakirányú végzettséget biztosít¹⁵. A szakképzés e formája támogatja az iskolai könyvtárban elhelyezkedni kívánó kollégákat is: amennyiben már meglévő felsőfokú tanítói vagy tanári diplomájuk kiegészítéseként végzik el a képzést, a köznevelési törvény értelmében¹⁶ könyvtárostanári besorolást kaphatnak.

A 450 órás képzés erősen gyakorlatorientált: a képzési programban az elméleti képzési idő aránya 33%, a 100 órányi könyvtári szakmai gyakorlatot is tartalmazó gyakorlati képzési idő aránya pedig 67%. A szakképesítés munkaterületének rendeletben rögzített leírása a következő: „A segédkönyvtáros szakképesítéssel rendelkező könyvtári szakembert szakmai elméleti és gyakorlati ismeretei a nyilvános és a nem nyilvános könyvtári ellátásban, valamennyi könyvtártípusban alkalmassá teszik okleveles könyv-

táros ellenőrzése és jóváhagyása mellett a nagyobb könyvtárak kvalifikált részfeladatainak elvégzésére, a kisebb települési és szakkönyvtárak, iskolai könyvtárak, könyvtári szolgáltató helyek esetében pedig önálló működtetésére is. A segédkönyvtáros munkájával hozzájárul a könyvtár alapvető céljainak megvalósításához, a használók információval, dokumentumokkal, könyvtári szolgáltatásokkal való ellátásához. Tevékenységét a könyvtárakra vonatkozó jogszabályok és előírások ismeretében, azok betartásával végzi.”¹⁷ A szakmai és vizsgakövetelményeket tartalmazó rendelet felsorolja a szakképzésben megszerzhető kompetenciákat¹⁸, eszerint a szakképesítéssel rendelkező képesség válik:

- a hivatása etikai alapelveivel azonosulni,
- nyilvános könyvtári feladatokat ellátni,
- különböző könyvtári munkafolyamatokat végrehajtani,
- szakmai kapcsolatokat folyamatosan fenntartani,
- az Országos Dokumentumellátási Rendszerrel és a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerrel kapcsolatos feladatokat ellátni,
- a Könyvtári Intézet szolgáltatásait használni,
- a könyvtár működési dokumentumaiban rögzítetteket alkalmazni,
- állománygyarapítási teendőket ellátni,
- állomány-nyilvántartásokat vezetni,
- raktározási, állományellenőrzési és állományvédelmi feladatokat ellátni,
- a bibliográfiai tételeket, az ETO- és egyéb szakjelzeteket értelmezni,
- közös katalógusokat, digitális könyvtárakat és gyűjteményeket használni,
- a felhasználókkal való kommunikációs módszereket gyakorlatban alkalmazni,
- a digitális írástudás és az információs műveltség alapjait közvetíteni a könyvtárhasználók számára,
- a könyvtár és a könyvtári rendszer szolgáltatásaira vonatkozó tájékoztatást végezni,
- a beiratkozás, a kölcsönzés és a könyvtárközi dokumentumszolgáltatás teendőit ellátni,
- a tájékoztatás hagyományos és elektronikus forrásait használni,
- a hátrányos helyzetű felhasználók és a gyerekek számára nyújtható könyvtári szolgáltatásokat ellátni,
- a munkájához szükséges számítástechnikai ismereteket és digitalizálási technikákat alkalmazni,
- a könyvtárban használt technikai eszközöket kezelni.

Mivel a Könyvtári Intézet alapfeladatai között szerepel a könyvtáros képzőhelyek tevékenységének koordinálása¹⁹, a kialakított segédkönyvtáros képzési programot valamennyi segédkönyvtáros képzőhely rendelkezésére bocsátottuk. Így napjainkra szoros együttműködést alakítottunk ki azokkal a könyvtárakkal, amelyek felvállalták a képzés engedélyeztetését és megszervezését – ezek között ott van a győri, a szegedi, a miskolci és a nyíregyházi megyei hatókörű városi könyvtár, a BME OMIKK és a FSZEK²⁰. Az együttműködés keretei között konszenzussal fogadtunk és fogadunk el a képzés körülményeire vonatkozó minden olyan elemet, amelyet nem jogszabály ír elő: többek között azonos képzési díjjal hirdetjük a tanfolyamokat, közösen megállapított tartalommal bonyolítjuk a képzés három moduljához tartozó modulzáró vizsgákat. A tavalyi év végén közösen határoztuk el és hajtottuk végre a képzési program tartalmának módosítását is annak érdekében, hogy a képzés tartalma minél inkább igazodjon a könyvtári terület új elvárásaihoz: könyvtárpedagógiai alapismeretekkel, a GDPR szerinti új adatvédelmi előírások bemutatásával és olvasásfejlesztési kompetenciák megszerzésének lehetőségével egészítettük ki a programot. A módosítások átvezetése ún. előzetes minősítés²¹ elvégzése után lehetséges, ezt a képzőhelyek számára az Intézet képzésért felelős szakmai vezetője – az előírt felnőttképzési szakértői és programszak-

értői engedélyek birtokában – biztosítja, még a soron következő tanfolyamok indítása előtt.

Az 5/2013. (I 18.) EMMI rendelet²² 1. § (5) bekezdése a Könyvtári Intézet számára a segédkönyvtáros szakképesítés területén országos vizsgaszervezési jogot biztosít, így együttműködési megállapodás megkötése mellett valamennyi képzőhelyi partnerünk számára vállaljuk a képzés befejezését jelentő komplex szakma vizsga megszervezését és lebonyolítását²³. Az új vizsgaszervezési rendelet²⁴ leegyszerűsítette a korábban 12 különböző részből álló vizsgafolyamatot, három egységben: írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgatevékenységben határozva meg a számonkérés módját. A központi írásbeli vizsgarészt jelentő, a könyvtári rendszer működésére, a könyvtári gyűjteményszervezés és állományfeltárás szakmai ismereteire vonatkozó feladatlap kitöltésére 120 perc, a gyakorlati vizsgát jelentő, adott könyvtártípus gyűjtőköri és könyvtárhasználati szabályzat-részletének összeállítására és a témára vonatkozó tesztkérdések megválaszolására 90 perc áll a vizsgázók rendelkezésére. A szóbeli vizsga során a könyvtári rendszer működésére, a könyvtári olvasószolgálatra és tájékoztatásra vonatkozó szakmai ismeretekről számolnak be a vizsgázók a központilag meghatározott télet sor egy-egy tételét²⁵ kidolgozva és egy könyvtári szituációs helyzetet megoldva.

	Könyvtári Intézet	BME OMIKK	Győr	Miskolc	Nyíregyháza	Szeged
2014	31 (14)	34 (14)	22 (12)	20 (13)	24 (13)	-
2015	31 (20)	25 (11)	22 (10)	-	24 (9)	-
2016	27 (13)	28 (17)	14 (5)	19 (10)	22 (15)	19 (9)
2017	23 (11)	26 (17)	-	27 (11)	24 (13)	16 (10)
2018	29 (12)	29 (19)	21 (9)	27 (15)	23 (10)	18 (12)
Összesen	141 (70)	142 (78)	79 (36)	93 (49)	107 (60)	53 (31)
Mindösszesen	615 (324)					

1. táblázat

A segédkönyvtáros képzést sikeresen befejezők száma 2014–2018 között²⁶

A táblázat alapján megállapítható, hogy a képzés új engedélyeztetése óta eltelt öt év alatt összesen 615 vizsgázó szerzett segédkönyvtáros végzettséget, 53%-uk már meglévő más szakirányú felsőfokú végzettség mellé kapott e szakképesítésről bizonyítványt.

A könyvtári terület továbbképzési lehetőségei

Mivel még mindig igen sokszor kérdésként merül fel a továbbképzés korábban hétévenkénti kötelezőségének ténye, itt is megragadjuk az alkalmat, hogy felhívjuk a figyelmet arra: már 2012. január elsejével megváltozott az 1997. évi CXL. törvény továbbképzésre vonatkozó 94. paragrafusának (4) bekezdése, felszámolva a továbbképzés kötelezőségét és a támogatás (egyébként a valóságban már úgysem létező) állami költségvetési forrását. A kulturális szakemberek továbbképzését szabályozó korábbi követő rendelet²⁷ hatálya 2018. január elsejével megszűnt, az új miniszteri rendeletben²⁸ foglaltakat nyilvános könyvtár, országos szakkönyvtár, megyei hatókörű városi könyvtár közalkalmazotti vagy munkaviszony alapján, szakmai munkakörben, legalább hat órában foglalkoztatott közép- és felsőfokú végzettségű szakemberei továbbképzésének tervezése, lebonyolítása, finanszírozása során kell alkalmazni. Azt is szükségesnek tartjuk megerősíteni, hogy az új rendelet – függetlenül a továbbképzés nem kötelező mivoltától – 2. paragrafusa az intézményvezetők számára feladatot fogalmaz meg: ötévenként képzési terv és minden naptári évre vonatkozóan beiskolázási terv készítését írja elő – viszont nem rendelkezik sem annak fenntartóval való elfogadtatásáról, sem központi nyilvántartásba való eljuttatásáról. A rendelet 3. és 4. paragrafusa pontról pontra meghatározza mindkét terv tartalmát. A korábbi rendelet előírásaihoz képest nem változtak a továbbképzésben való részvétel megvalósulásának formái – ezeket az 5. paragrafus sorolja fel: hatósági nyilvántartásba vett, tanfolyam jellegű szakmai továbbképzés; OKJ-s képzés; államilag elismert nyelvvizsga; az adott kulturális területnek megfelelő alap- és mesterképzés, szakirányú továbbképzés, doktori képzés; nemzetközi program, szerződés alapján szervezett szakirányú továbbképzés²⁹. A 6. paragrafus megerősíti a 1997. évi törvény 94. paragrafusának (4) bekezdését: a továbbképzésben való részvétel anyagi támogatását lehetőségként fogalmazza meg, a 7. paragrafus pedig megállapítja, hogy a kulturális szakemberek a képzési és a beiskolázási terv alapján csak olyan továbbképzésben való

részvételre kötelezhetőek, amelynek költségeit európai uniós vagy intézményi hozzájárulás fedezi.

A továbbképzések engedélyezési eljárására vonatkozó kormányrendelet³⁰ hatósági eljárásként határozza meg a képzések nyilvántartásba vételét, az 1. paragrafus szerint a miniszter ezekről a képzésekről hatósági nyilvántartást vezet. E nyilvántartás a könyvtári terület esetében azonban – igen sajnálatos módon – a minisztérium ügyfélszolgálati portálján³¹ az utóbbi időben egyáltalán nem frissült: a táblázat³² utolsó sorában egy 2016 (!) januárjában engedélyezett képzés adatai szerepelnek... A Könyvtári Intézet ugyan a Könyvtári Akkreditációs Szakbizottság (KASZB) kérésére honlapjának e célra működtetett önálló oldalán³³ szintén közli a táblázatot³⁴, de ez a táblázat sem naprakész: 2017 szeptembere óta nem kaptunk hivatalos, frissített változatot³⁵. Sajnos, így nincs lehetőségünk annak kimutatására sem, hogy az Intézet – képzési alapfeladatának megfelelően – az összes engedélyezett továbbképzés hány százalékát biztosítja a könyvtáros kollégák számára. A jogszabály életbe lépése, azaz 2018. január elseje óta a honlapunkon található többi szakbizottsági dokumentum – az indított képzések bejelentésére vonatkozó kötelezettségek; a KASZB felhívása; a KASZB elnökének, tagjainak és titkárának elérhetőségi adatai – frissítésére sem kerülhetett egyelőre sor. Telefonos megkeresést a szakmai továbbképzési program akkreditálására irányuló kérelemhez szükséges adatlap módosításával kapcsolatban kaptunk már, egyeztetettük is javaslatainkat – bízunk benne, hogy ezekre az átalakításokra hamarosan sort kerít a Szakbizottság. Állásfoglalást várunk továbbá azzal kapcsolatban, hogy továbbra is kötelező-e a képzésekkel kapcsolatos vélemények rögzítésére szolgáló, a Szakbizottság által összeállított tanfolyami résztvevői minőségbiztosítási kérdőív³⁶ használata, vagy áttérhetünk a jogszabály által biztosított lehetőségre³⁷: a saját magunk által összeállított anonim kérdőív használatára.

Továbbképzések a 2013–2016 közötti időszakban

A továbbképzésekre vonatkozó állami támogatás hiányában az Intézet számára 2013-ban egyáltalán nem, 2014 és 2016 között a korábbiakhoz képest kevesebb lehetőség adódott új képzések engedélyezésére.

Az engedélyezett időpontja	A képzés elnevezése és óraszama
2014. március	Államháztartási és vezetési ismeretek többfunkciós kulturális intézmények vezetői számára (60 óra)
2014. június	Általános és szaktájékoztató (társadalomtudomány, szociológia, művészet, történelem, jog) online adatbázisokkal (60 óra)
2014. június	Angol szaknyelvi ismeretek könyvtárosoknak - Special English Studies for Librarians (60 óra: 50 kontaktóra + 10 óra otthoni munka)
2014. július	A könyvtárak minősítése és a Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer (60 óra)
2014. szeptember	Felkészülés az iskolai közösségi szolgálat fogadására a közgyűjteményekben (30 óra)
2014. december	Zenei könyvtári ismeretek III. Feltárás - tájékoztató - új technológiák a zenei könyvtárakban (60 óra)
2015. január	A korszerű helyismereti munka alapjai (60 óra)
2015. június	Felkészülés a fejlesztő biblioterápia könyvtári alkalmazására (60 óra)
2015. június	Könyvtári partnerkapcsolatok (szervezeti kultúra, szakmai önismeret) (30 óra)
2016. január	Könyvtári vezetési ismeretek (120 óra)
2016. július	Kiadványszerkesztés könyvtári környezetben (90 óra)
2016. július	Könyvtári szakértői ismeretek (30 óra)
2016. augusztus	A szerzői jog a könyvtárakban (30 óra: 12 kontaktóra + 18 óra távoktatás)

2. táblázat

A Könyvtári Intézet engedélyezett képzési programjai 2014–2016 között

Alacsony volt a tanfolyamok részvételi létszáma is, hiszen a könyvtárosok képzésekre való jelentkezését csak az segítette, ha fenntartói támogatást kaptak és/vagy saját forrásból tudták biztosítani a részvétel költségeit (képzési díj, utazás, szállás stb.). 2014-ben 34 képzési alkalmon 603 fő³⁸, 2015-ben 13 képzési alkalmon 252 fő, 2016-ban 6 képzési alkalmon 104 fő vett részt – tapasztalataink szerint azon képzések iránt volt elfogadható az érdeklődés, amelyek elvégzését jogszabályok írják elő vagy NKA-pályázati támogatás biztosította a költségek fedezését (könyvtári és többfunkciós kulturális intézményi vezetőképző, szakértői tanfolyam, minőségértékelés), és amelyek iránt a könyvtári terület változásai a legnagyobb igényt keltették (biblioterápia, angol szaknyelvi tanfolyam, szerzői jog, partnerkapcsolatok).

Továbbképzések 2017 júniusától 2019 áprilisáig

2017 februárjában a Könyvtári Intézet hivatalos értesítést kapott az ágazati irányítástól arra vonatko-

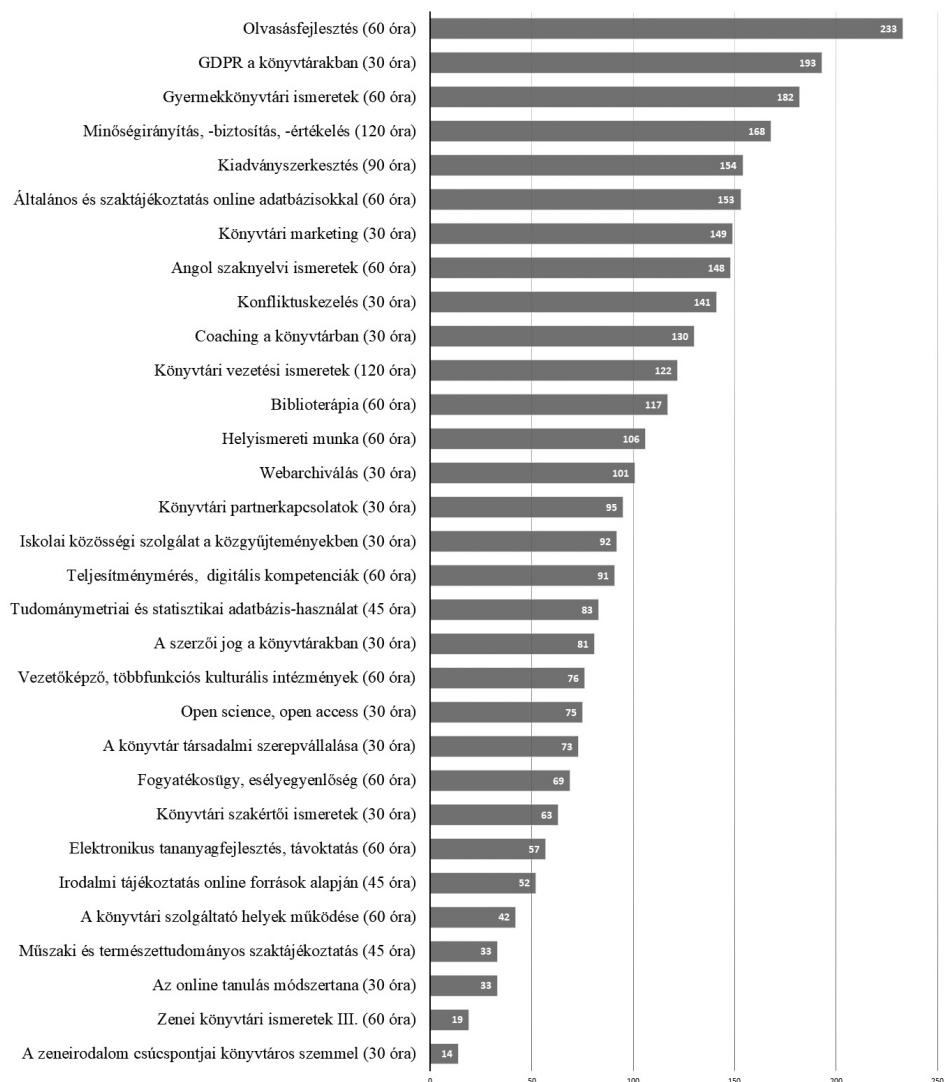
zóan, hogy a 2017. évi állami költségvetésről szóló törvény³⁹ XX. fejezetében az EMMI kiemelt előirányzatai között a kulturális szakemberek továbbképzésére biztosított összeg egynegyedét továbbképzések megvalósítására használhatja fel, azaz 30 millió forint támogatásban részesül. A 2018-ra szóló költségvetési törvény⁴⁰ elfogadása után, 2018 elején ugyanez a lehetőség újra megteremtődött számunkra⁴¹. Mindkét alkalommal komoly tervezés előzte meg az összegek felhasználását: egyértelmű volt, hogy a legfontosabb szempont a képzéseken való ingyenes részvétel biztosítása lesz a könyvtárosok számára, de így adódott lehetőség arra is, hogy újabb képzéseket engedélyeztethessünk, és hogy tanfolyamaink egy részét már ne csak az Intézet székhelyén, az Országos Széchényi Könyvtárban, hanem más budapesti helyszíneken és vidéki megyei és felsőoktatási könyvtárakban⁴² is megszervezhessük.

A támogatás felhasználásának tervezését nagyban segítette az Intézet által megvalósított két felmérés. Az első, amely a 2018-as év elején zajlott le a Ku-

tatási és Szervezetfejlesztési osztály irányításával⁴³, az Intézet szolgáltatásaira vonatkozó igényeket és elégedettséget mérte. A felmérés egyik eredménye azt bizonyította, hogy a kérdőívet kitöltő mintegy félezer könyvtáros döntő többsége a képzéseinken keresztül kerül közvetlen kapcsolatba az Intézettel. A kitöltők képzésekkel kapcsolatos véleményét a felmérésben három kérdés válasza tükrözték: milyen, az Intézet által szervezett akkreditált továbbképzésen (témajavaslatok) szeretnének részt venni; milyen helyszíneken (Budapest, vidék) tartják elképzelhetőnek a részvételt; milyen formában (kontakt, blended, e-learning) szervezzünk továbbképzéseket.

A beérkezett válaszok értékelése azt mutatta, hogy a kitöltők az ingyenes tanfolyami lehetőségeket, korszerű ismereteket átadó képzések megszervezését, a blended és e-learning képzési formák erősítését várják el tőlünk.

2018 decembere és 2019. január vége között újabb, most már kimondottan a képzési igényekre vonatkozó felmérést bonyolítottunk le, amelynek előkészítésében és az eredményeinek értékelésében a Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési osztálya volt segítségünkre.⁴⁴ A nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő valamennyi könyvtár megkapta elektronikus kérdőívünket.

3. táblázat

A képzések iránti érdeklődés mértéke (tervezett résztvevői létszám) 2019 tavasza és 2020 ősze között

A kérdőív kérdései a következő témákra vonatkoztak:

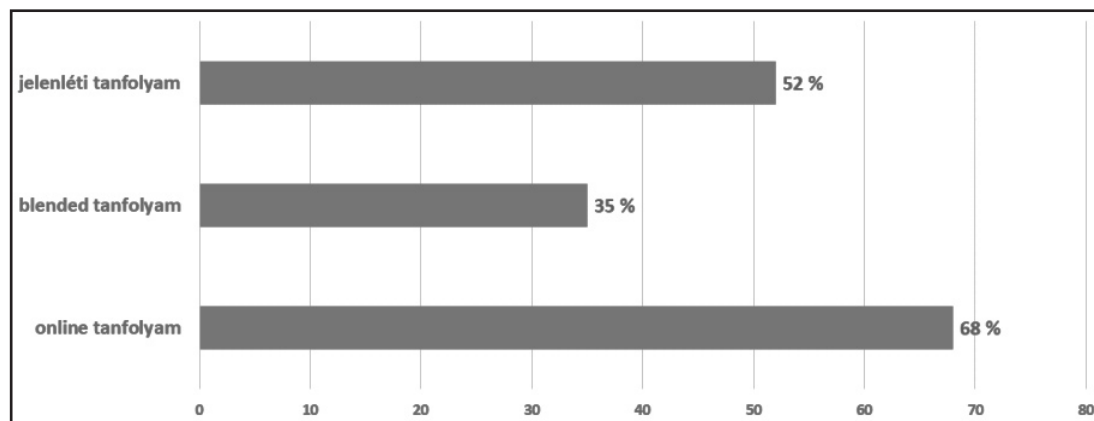
- az Intézet képzéseire vonatkozó elégedettség
- a képzések helyszínei
- a már engedélyezett, az engedélyezés alatt álló és a tervezett képzések iránti igények / a tervezett résztvevői létszám 2019 és 2020 tavaszi és őszi féléveiben
- a képzések formája
- újabb továbbképzési témákra vonatkozó javaslatok

A kérdőívet a jegyzéken szereplő nyilvános könyvtárak 43,1%-a – közöttük 14 megyei hatókörű városi, 152 városi, 69 községi, 24 felsőoktatási, 20 országos és egyéb szak- és 15 egyházi könyvtár – töltötte ki. Azok körében, akik a korábbiakban már részt vettek az Intézet által szervezett képzéseken, ötös skálán 4,46 volt a képzések színvonalára és körülményeire vonatkozó elégedettség mértéke. A képzések lehet-

séges helyszíneire vonatkozó kérdések arra vártak választ, hogy szívesen jönnek-e a kollégák az Intézet budapesti székhelyére vagy inkább saját megyéjük megyei hatókörű városi könyvtárában vennének részt képzéseken. Miután itt több válasz megjelölésére is lehetőség volt, az eredmények azt mutatják, hogy a kitöltők mintegy 75%-a mind a két helyszínre szívesen jönne tanfolyamra.

A kérdőív kitöltésekor megjelölt, az egyes félévekre tervezett résztvevői létszám alapján „népszerűségi sorrend” alakult ki már működő és kialakítás alatt álló tanfolyamainkra vonatkozóan (ld. a 3. táblázatot).

A képzések formáját firtató kérdés válaszai – itt is több válasz párhuzamos megjelölésére biztosítottunk lehetőséget – azt mutatták, hogy népszerűek a jelenléti és az online tanfolyamok, de elképzelhetőnek tartják a résztvevők a blended képzéseket is.

4. táblázat

A képzések formájára vonatkozó igények 2019. tavasz–2020. ősz között

A blended képzések iránti fogékonyságot mindenképpen szeretnénk növelni, ugyanis a képzés egy részén konzultáció vagy gyakorlat formájában mindenképpen hasznos a személyes, kontakt jelenlét – nem csak a távoktatási formában elsajátított ismeretek megerősítése miatt, de azért is, mert a tanfolyami csoportok kohéziója, egymás segítése, támogatása is könnyebb így. Hiszünk ugyan a virtuális térben létező szakmai kapcsolatokban, de a képzések során legalább ennyire fontosnak tartjuk a személyes kontaktust is. A már most is blended formában működő képzéseink tapasztalatai azt mutatják, hogy a résztvevők szeretik ugyan azokat a képzéseket, amelyekhez nem kell annyit utazni, szállást foglalni és a kontakt képzés idejére helyettest keresni, de – akár bevallják maguknak, akár nem – még mindig nem alakult ki

elegendő jártasságuk az online tanulás módszereiben. Ennek megváltoztatása, pozitív irányba fordulása érdekében szerepel őszi terveink között egy olyan harmincórás, formáját tekintve szintén blended képzés engedélyeztetése, amely ezeket a kompetenciákat erősíti majd⁴⁵.

A két felmérés témajavaslatai alapján, a minisztériumi főosztály prioritásait figyelembe véve és a támogatás anyagi lehetőségeit felhasználva az adott könyvtári rész-szakterületek szakembereivel kidolgoztattuk az általunk felvállalható új témák képzési programjait. 2017. közepe és 2019. április vége között összesen 17 új képzés engedélykérelmét készítettük elő, és az engedélyek beérkezése után a képzések többségét felkért oktatóink közreműködésével legalább egy, de inkább több alkalommal már meg is valósítottuk⁴⁶.

Az engedélyeztetés / engedélyezésre benyújtás időpontja	A képzés elnevezése és óraszámja
2017. június	Irodalmi tájékoztatás online források alapján (45 óra)
2017. augusztus	Minőségirányítás a könyvtárban (120 óra)
2017. október	A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (60 óra) ⁴⁷
2017. november	Elektronikus tananyagfejlesztés és távoktatás könyvtári környezetben (60 óra: 30 kontaktóra + 30 óra távoktatás)
2017. november	Konstruktív konfliktuskezelés hatékony tárgyalási technikákkal (30 óra)
2017. november	Olvasásösztönzés, olvasásnépszerűsítés, olvasásfejlesztés (60 óra)
2018. március	A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (blended) (60 óra: 30 kontaktóra + 30 óra távoktatás) ⁴⁸
2018. március	Gyermekkönyvtári ismeretek új kihívásokkal - Most Te is beolvashatsz! (60 óra)
2018. május	A könyvtárosok teljesítménymérése és digitális kompetenciái (60 óra)
2018. június	Kutatástámogatás könyvtári környezetben: szakirodalmi, tudományometriai és statisztikai adatbázis-használat (45 óra)
2018. szeptember	Műszaki és természettudományos szaktájékoztatás felsőfokon (45 óra)
2018. október	Az internet archiválása mint közgyűjteményi feladat (30 óra)
2018. december	A zeneirodalom csúcspontjai könyvtáros szemmel (30 óra)
2018. december	Felkészülés a fogyatékossgal élők korszerű könyvtári ellátására (60 óra)
2019. január	Coaching szemlélettel a könyvtárban (30 óra)
2019. február	Úton a felhasználók felé – könyvtári marketing és rendezvényszervezés (30 óra)
2019. március	A GDPR szabályainak megfelelő adatkezelés a könyvtárakban (30 óra)

5. táblázat

A Könyvtári Intézet engedélyeztetett / engedélyezésre benyújtott képzési programjai 2017. június–2019. április között

A minisztériumi támogatás lehetőséget biztosít a felmérésekből is világosan kitűnő tanfolyam-kihelyezési igények kielégítésére: budapesti és vidéki megyei hatókörű városi, felsőoktatási és országos szakkönyvtárakban szerveztük meg a tanfolyamok egy részét

úgy, hogy oktatóink vállalták az utazás fáradalmait, a résztvevők toborzásában és a tanfolyami adminisztráció lebonyolításában pedig mindig segítséget kaptunk a befogadó könyvtár munkatársaitól – ezért mindannyiuknak köszönettel tartozunk.

A tanfolyam elnevezése	A tanfolyam helyszíne
Angol szaknyelvi ismeretek könyvtárosoknak	Csorba Győző Könyvtár, Pécs – Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont, Pécs
Felkészülés a fejlesztő biblioterápia könyvtári alkalmazására	Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár, Szentendre (8 alkalom)

A tanfolyam elnevezése	A tanfolyam helyszíne
Konstruktív konfliktuskezelés hatékony tárgyalási technikákkal	Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, Szeged
	Csorba Győző Könyvtár, Pécs (2 alkalom)
	ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár, Budapest
	SZTE Klebelsberg Kuno Könyvtára, Szeged
A korszerű helyismereti munka alapjai	Verseghy Ferenc Könyvtár, Szolnok
Könyvtári partnerkapcsolatok	Vörösmarty Mihály Könyvtár, Székesfehérvár
	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest
	II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, Miskolc
Olvasásösztönzés, olvasásnépszerűsítés, olvasásfejlesztés	Békés Megyei Tudástár és Könyvtár, Békéscsaba
	Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár, Szentendre (2 alkalom)
	ELTE Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ, Szombathely
	Méliusz Juhász Péter Könyvtár, Debrecen
A zeneirodalom csúcspontjai könyvtáros szemmel	Országos Idegennyelvű Könyvtár, Budapest

6. táblázat

A Könyvtári Intézet kihelyezett továbbképzései 2017. június–2019. április között

A minisztériumi támogatás tekintélyes részét a képzések megvalósítására fordítottuk, így a csaknem két-éves időtartam alatt a legalább hatórás szakmai mun-

ka körben foglalkoztatott könyvtárosok egynegyede számára biztosítottunk – két tanfolyam kivételével – ingyenes továbbképzési részvételi lehetőséget.

A tanfolyam elnevezése, óraszám	Tanfolyami alkalmak száma / résztevők száma
Államháztartási és vezetési ismeretek többfunkciós kulturális intézmények vezetői számára (60 óra)	2 alkalom / 33 fő
Általános és szaktájékoztató (társadalomtudomány, szociológia, művészet, történelem, jog) online adatbázisokkal (60 óra)	3 alkalom / 43 fő
Angol szaknyelvi ismeretek könyvtárosoknak (60 óra: 50 kontaktóra + 10 óra otthoni munka)	4 alkalom / 52 fő
Elektronikus tananyagfejlesztés és távoktatás könyvtári környezetben (60 óra: 30 kontaktóra + 30 óra távoktatás)	4 alkalom / 78 fő
Felkészülés a fejlesztő biblioterápia könyvtári alkalmazására (60 óra)	8 alkalom / 95 fő
Felkészülés a fogyatékkal élők korszerű könyvtári ellátására (60 óra)	1 alkalom / 13 fő
Felkészülés az iskolai közösségi szolgálat fogadására a közgyűteményekben (30 óra)	1 alkalom / 18 fő

A tanfolyam elnevezése, óraszám	Tanfolyami alkalmak száma / résztevők száma
Gyermekkönyvtári ismeretek új kihívásokkal – Most Te is beolvashatsz! (60 óra)	2 alkalom / 28 fő
Az internet archiválása mint közgyűjteményi feladat (30 óra)	1 alkalom / 23 fő
Irodalmi tájékoztatás online források alapján (45 óra)	2 alkalom / 30 fő
Kiadványszerkesztés könyvtári környezetben (90 óra)	3 alkalom / 59 fő
Konstruktív konfliktuskezelés hatékony tárgyalási technikákkal (30 óra)	8 alkalom / 93 fő
A korszerű helyismereti munka alapjai (60 óra)	4 alkalom / 65 fő
A könyvtárak minősítése és a Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer (60 óra)	1 alkalom / 25 fő
Könyvtári partnerkapcsolatok (szervezeti kultúra, szakmai önismeret) (30 óra)	7 alkalom / 98 fő
Könyvtári szakértői ismeretek (30 óra)	4 alkalom / 74 fő
Könyvtári vezetési ismeretek (120 óra)	2 alkalom / 45 fő
A könyvtárosok teljesítménymérése és digitális kompetenciái (60 óra)	1 alkalom / 19 fő
A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (60 óra)	2 alkalom / 40 fő
A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (blended) (60 óra: 30 kontaktóra + 30 óra távoktatás)	2 alkalom / 106 fő
Kutatástámogatás könyvtári környezetben: szakirodalmi, tudományometriai és statisztikai adatbázis-használat (45 óra)	1 alkalom / 18 fő
Műszaki és természettudományos szaktájékoztatás felsőfokon (45 óra)	1 alkalom / 18 fő
Olvasásösztönzés, olvasásnépszerűsítés, olvasásfejlesztés (60 óra)	6 alkalom / 88 fő
A szerzői jog a könyvtárakban (30 óra: 12 kontaktóra + 18 óra távoktatás)	4 alkalom / 104 fő
Zenei könyvtári ismeretek III. – feltárás – tájékoztatás – új technológiák (60 óra)	1 alkalom / 16 fő
A zeneirodalom csúcspontjai könyvtáros szemmel (30 óra)	1 alkalom / 14 fő
Összesen:	76 alkalom / 1295 fő

7. táblázat

A Könyvtári Intézet által megvalósított továbbképzések, 2017. június–2019. április között

Mind a korábban már engedélyezett, mind az új képzések tartalmának rövid leírását, a képzést megvalósító oktatók névsorát, az aktuális indítási időpontokat és helyszínt, az elektronikus jelentkezési lehetőség linkjét, a tanfolyamszervező kolléga elérhetőségeit a Könyvtári Intézet közelmúltban megújult honlapjának képzési menüpontjában az Akkreditált képzések⁴⁹ oldalán tesszük közzé. Folyamatosan frissítjük éves képzési tervünket⁵⁰ is a jelentkezői

létszámok és a vidékre való kihelyezési igények függvényében. A szakmai programok nyilvántartásba vételi szabályairól szóló új rendelet vonatkozó előírásait⁵¹ betartva elérhetővé tesszük éves továbbképzési tevékenységünk tapasztalatainak összegzését⁵² és az egyes képzések résztvevőinek a program tartalmával és lebonyolításával kapcsolatos elégedettségéről szóló – anonim kérdőívek válaszai alapján készített – összesítést⁵³.

Határon túli továbbképzések 2017 ősztől 2019 tavaszáig

A Könyvtári Intézet jogszabályban meghatározott alapfeladatai közé tartozik a határon túli magyar könyvtárosok továbbképzésének támogatása⁵⁴. 2002 és 2006 között egy-egy alkalommal, a 2007-es Határon túli könyvtárak fejlesztési programja⁵⁵ kulturális kormányzati elfogadása óta rendszeresen szervezünk képzéseket valamennyi határon túli területen: a Mura-vidéken, Dél-Baranyában, a Vajdaságban, Erdélyben, Kárpátalján és a Felvidéken. A megvalósítást korábban oktatási és kulturális minisztériumi, valamint NKA-pályázatok segítették: 2007 és 2011 között 535 fő, 2014 őszen⁵⁶ 200 fő, a 2015/2016-os tanévben 266 fő, a 2016/2017-es tanévben pedig 235 fő végzett tanfolyamainkon⁵⁷. A tevékenység bemutatására önálló honlapot működtetünk, amelyet a közeljövőben többszempontú keresést biztosító lehetőséggel szeretnénk bővíteni⁵⁸.

2017 ősze óta az EMMI továbbképzési támogatásának egy részét használjuk fel e célra, így folyamatosan tovább épülhet a Kárpát-medencei Magyar Könyvtárosok Továbbképzési Hálózata. A 2017/2018-as tanévben a résztvevők száma 257 fő, a 2018/2019-es tanévben 212 fő volt. Képzéseink egy-, két- vagy háromnaposak, a támogatásból oktatóink honoráriumát, szállás- és útiköltségét fedezzük, a tanfolyami résztvevők számára pedig mappába rendezett jegyzetömböt, kártyanaptárt, szórólapot készítettünk és osztunk szét a határon túli helyszínek szervezőinek segítségével a képzési alkalmak során. Képzési témáink és képzési helyszíneink a résztvevők által kitöltött minőségbiztosítási kérdőívek válaszaik alapján és a korábban létrehozott ún. bázis-képzőhelyek – Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Beregszász, Zenta, Lendva, Pélmonostor – könyvtáraiban dolgozó szervezőpartnereink segítségével bővülnek.

A határon túli továbbképzés időpontja	A határon túli továbbképzés helyszíne	A határon túli továbbképzés témája
2017. október 13.	Fórum Kisebbségkutató Intézet Somorja	Kamasz(s)ok(k) –Középpontban a tinik
2017. október 19.	Pélmonostori Városi Könyvtár Pélmonostor	Esélyegyenlőség a könyvtári ellátásban
2017. október 27.	Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ Lendva	Digitális gyűjtemények
2017. november 7.	Vajdasági Magyar Művelődési Intézet Zenta	Gyerekek a könyvtárban
2017. november 13.	Barsi Könyvtár Léva	A könyvtár mint közösségi tér
2017. november 15., 22.	Nagyszőlősi Járási Központi Könyvtár Nagyszőlős	Innovatív munkamódszerek – korszerű könyvtári szolgáltatások
2017. november 16-17.	Kájoni János Megyei Könyvtár Csíkszereda	Biblioterápia a könyvtárakban
2018. február 15.	Pélmonostori Városi Könyvtár Pélmonostor	Konstruktív konfliktuskezelés
2018. március 2.	Községi Könyvtár Szógyén	Minőségi irányítú a Fantázia és Tudás (B)irodalmában
2018. március 27.	Vajdasági Magyar Művelődési Intézet Zenta	Gyermekek a könyvtárban II.
2018. április 5.	Nagyszőlősi Járási Központi Könyvtár Nagyszőlős	Innovatív munkamódszerek – korszerű könyvtári szolgáltatások II.
2018. április 18.	Ungvári Járási Központi Könyvtár Téglás	Innovatív munkamódszerek – korszerű könyvtári szolgáltatások II.

A határontúli továbbképzés időpontja	A határontúli továbbképzés helyszíne	A határontúli továbbképzés témája
2018. április 20.	Kassa Város Ifjúsági Könyvtár Kassa	Olvasásfejlesztés „hidakkal”
2018. szeptember 25.	Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ Lendva	A magyarországi könyvtári rendszer
2018. október 10.	Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet Beregszász	Digitális gyűjtemények használata a könyvtárakban
2018. október 26.	Selye János Egyetem Egyetemi Könyvtár Komárom	Könyvtárosok a digitális ipari forradalomban
2018. november 14-15.	Nagykároly és Vidéke Kulturális Egyesület Nagykároly	Emberről, könyvtárról, könyvtárosokról
2018. november 16.	Galántai Könyvtár Galánta	Múlt és jövő, Fantázia és Tudomány metszéspontjában. Célkeresztben a könyvtárosok!
2018. november 26-28.	Apáczai Csere János Pedagógus Ház Csíkszereda	A gyermekek olvasóvá nevelésének módszerei az iskolai könyvtárosi munkában
2018. november 27.	Vajdasági Magyar Művelődési Intézet Zenta	Úton a felhasználók felé - könyvtári programszervezés, marketing és kommunikációs ismeretek
2018. december 5.	Ungvári Járási Központi Könyvtár Téglás	Digitális kompetenciák
2019. március 11-12-13.	Apáczai Csere János Pedagógus Ház Csíkszereda	A biblioterápia módszereinek használata az iskolai könyvtárban
2019. március 19-20.	Bod Péter Megyei Könyvtár Sepsiszentgyörgy	E-biblioterápia a könyvtárakban
2019. március 26.	Vajdasági Magyar Művelődési Intézet Zenta	Gyerekek a könyvtárban III.
2019. április 3-4.	Nagykároly és Vidéke Kulturális Egyesület Nagykároly	Szín – Tér – Tár – Könyvtár
2019. április 8-9-10.	Bod Péter Megyei Könyvtár Sepsiszentgyörgy	Partnerkapcsolatok a könyvtárban
2019. április 12.	Fórum Kisebbségkutató Intézet Somorja	A digitális írástudás fejlesztése: a táblázatkezelés és az online kérdőívek világa

8. táblázat

A Könyvtári Intézet határontúli továbbképzései, 2017. ősz–2019. tavasz között

A tanfolyamokat sikeresen befejező valamennyi határontúli kolléga tanúsítványt kap, amelyet a képzési helyszínek helyi lehetőségeihez mérten tud elismertetni könyvtárosi életpályája során. A határontúli partnerekkel való együttműködés keretei között segítséget nyújtunk abban, hogy képzési témáink egy része engedélyezésre kerüljön az adott helyszín nemzeti

könyvtáros- és felnőttképzési szabályainak megfelelően is: Zentán a biblioterápia, Sepsiszentgyörgyön az olvasásfejlesztés, a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógus Háznál pedig az iskolai könyvtárosok számára mindkét képzés helyi engedélyeztetési folyamatának kezdeményezése megtörtént.

A folytatás lehetőségei

A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény⁵⁹ a kulturális szakemberek továbbképzésére a korábbi 120 millió forint helyett 119,8 millió forintot irányoz elő. Egyelőre ugyan hivatalos, írásbeli minisztériumi értesítést nem kaptunk arról, hogy a könyvtári terület támogatása a korábbi évekhez hasonló mértékű lesz, azonban erősen bízunk ebben. Terveink szerint így egyrészt az elmúlt két és fél évhez hasonlóan továbbra is biztosíthatnánk az anyaországi és a határon túli könyvtáros kollégák számára az ingyenes tanfolyamokat; gyarapíthatnánk a kihelyezett képzések számát; megvalósíthatnánk a lejárt, de népszerű képzések megújítását és a még tervezett továbbképzési témák⁶⁰ engedélyeztetését és lebonyolítását. A támogatás segítségével hozzájárulhatnánk az Országos Széchényi Könyvtár OKR-projektjéből⁶¹ következő új könyvtári folyamatokhoz szükséges tudástartalom megszerzéséhez, átadásához, és a közművelődési területhez hasonlóan kiterjeszhetnénk a támogatás felhasználását az OKJ-s képzések megszervezésére mind az Intézetben, mind a partner képzőhelyek esetében.

Irodalom és jegyzetek

[Az elektronikus dokumentumok utolsó letöltése: 2019. május 3.]

1. Ld. pl. BARÁTNÉ HAJDU Ágnes: A könyvtáros továbbképzések rendszere = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 59. évf. 2012. 9. sz. 364–378. p.; HANGODI Ágnes: A Könyvtári Intézet képzési szolgáltatásai a változó jogszabályi háttér tükrében = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros. 21. évf. 2012. 4. sz. 12–17. p.
2. 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=161144.348105
3. 393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=164768.363324; 58/2013. (XII. 13.) NGM rendelet a felnőttképzési minőségbiztosítási keretrendszerrel, valamint a Felnőttképzési Szakértői Bizottság tagjairól, feladatairól és működésének részletes szabályairól. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=165464.350632
4. 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc

- http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=162712.363322
5. 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=205791.347787; 378/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének nyilvántartásba vétel szabályairól. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=205785.347559; 39/2017. (XII. 29.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek szakmai továbbképzési programjának nyilvántartásba vételével [...] összefüggő igazgatási szolgáltatási díjról. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=206331.350528
 6. 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről, 60. § (3), (4) bek. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30818.361886; 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól, 8. § (3) bek. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=168674.348436
 7. 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezésére, 1. sz. melléklet: Könyvtári szakmai munkakörök, 5.4. sor. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=17700.348092
 8. BARTOS Éva – HANGODI Ágnes: Kötelékben a könyvtárosokért. Bényei Miklós és a Könyvtári Intézet közös erőfeszítései a könyvtáros pálya jobbításáért = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 22. évf. 2013. 2. sz. 29–34. p.
 9. 1198/2011. (VI. 17.) Korm. határozat a szakképzési rendszer átalakítására, a gazdasági igényekkel való összehangolására vonatkozó koncepcióról. Ld. http://www.njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=140638.204715
 10. Ld. a 2. sz. jegyzetet.
 11. 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól, 698., 699., 700. követelménymodul. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=153810.347719
 12. 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=160743.297729
 13. 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc

- cgi?docid=197376.356813. A segédkönyvtáros képzés esetén szerencsére nem volt szükség a képzési program módosítására: már korábban is az új rendeletnek megfelelő órásszámmal rendelkezett. A rendelet 7. sz. ún. konkordancia-mellékletének 66. sz. sora támasztja alá azt, hogy az új segédkönyvtáros szakképzés teljesen egyenértékű a korábbi két OKJ-rendelet által meghatározott emelt szintű segédkönyvtáros szakképzéssel.
14. Ld. https://www.magyarkepites.hu/kereso/!MKP/index.php/result_list?eqfLevel=1-8&title=seg%C3%A9dk%C3%B6nyvt%C3%A1ros&learningOutcome=&educationSystem%5B%5D=NSZFH_FELNOTTKEPZES
 15. 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezésére, 22. § 17. pont. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=17700.348092
 16. 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, 98. § (7) bek. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139880.366984
 17. 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet, 110. sorszám, 3.2 pont
 18. Uo.
 19. 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól, 8. § (3) bek. e) pont. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=168674.348436
 20. A FSZEK egyelőre nem indított tanfolyamot. 2019-ben az Intézet támogatásával a képzés engedélyeztetésére készül a pécsi Csorba Győző Könyvtár is.
 21. 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről, 14. §. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=161144.348105
 22. 5/2013. (I. 18.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere hatáskörébe tartozó egyes szakképzések komplex szakmai vizsga szervezésére kijelölt intézményekről. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=158416.332817
 23. A vizsgaszervezési tevékenységet bemutató oldalt ld. az Intézet honlapján: <https://ki.oszk.hu/kepzes/vizsgaszervezes>
 24. Ld. a 4. sz. jegyzetet.
 25. A központi tételsort ld. itt: https://www.nive.hu/Downloads/vizsga/komplex_szakmai_vizsga_szobeli_vizsgafeladatai/DL.php?f=5232201_Segedkonyvtaros_20181026.pdf. A könyvtári terület új eredményeit és jogszabályi változásait követve az Intézet időről időre kérvényezi a tételsor frissítését, legutóbb erre 2018. október végén került sor.
 26. A zárójelekben a más szakirányú felsőfokú végzettséggel is rendelkező sikeres vizsgázók létszámadatai szerepelnek, ők a szakképzés megszerzésével könyvtáros felsőfokú szakirányú végzettség birtokába jutnak – ld. a 15. sz. jegyzetet. A tanulmány táblázatainak elkészítésében Breznai Elvira, az Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési osztály vizsgaszervezője volt segítségemre, munkáját ezúton is köszönöm.
 27. 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról.
 28. Ld. az 5. sz. jegyzet első hivatkozását.
 29. A rendelet 6. paragrafusának (2) bekezdése szerint az európai uniós projektek keretében – általában ingyenesen biztosított – képzések is elismertethetők a továbbképzési rendszerben.
 30. Ld. az 5. sz. jegyzet második hivatkozását.
 31. <http://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/kultura/hatosagi-ugyek/szakmai-tovabbkepzesi>
 32. <http://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/kultura/szakmai-tovabbkepzesi/akkreditalt-konyvtari>
 33. <https://ki.oszk.hu/informacioszolgalatas/konyvtari-akkreditacios-szabizottsag>
 34. <https://ki.oszk.hu/dokumentumtar/2012-januar-1-utan-inditasi-engedelyt-kapott-kepzesi-programok>
 35. A közelmúltban a minisztérium Könyvtári és Levéltári főosztálya számára készített képzési és továbbképzési helyzetképhez a KASZB elnöktől megkaptunk néhány adatot, ezek azonban nem elegendők a táblázat kiegészítéséhez, az Intézetnek egyébként sincs ehhez hivatalosan joga.
 36. <https://ki.oszk.hu/dokumentumtar/kepzesekre-vonatkozolegedettsegmero-kerdoiv>. Sajnos, a kérdőív a kezdetektől fogva a felsőoktatásban elfogadott 'hallgató' kifejezést használja, miközben a felnőttképzésben a 'tanfolyami résztvevő' a megfelelő változat.
 37. 378/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének nyilvántartásba vétel szabályairól, 7. § (6) bek. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=205785.347559
 38. A viszonylag magas létszám ebben az évben – különösen az első félévben – a továbbképzési részvételt is támogató, de már kifutóban lévő könyvtári TÁMOP-pályázatoknak volt köszönhető.
 39. 2016. évi XC. törvény Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=196082.340679

40. 2017. évi C. törvény Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=202697.340349
41. A támogatási összegek felhasználására szakmai program kialakítása, a költségvetéstervezet elfogadtatása, és a támogatási összeg beérkezése mellett / után az első alkalommal 2017. június 1. és 2018. április 30. között, a második alkalommal pedig 2018. május 1. és 2019. április 30. között nyílt lehetőségünk.
42. 2018 márciusában pl. az igények felmérése érdekében a minisztériumi Közgyűjteményi Főosztálya támogatása mellett megkerestük valamennyi megyei könyvtárat, a visszajelzésekről belső anyagban számoltunk be a Főosztálynak, az eredményeket beépítettük az éves képzési tervekbe. Ld. pl. <https://ki.oszk.hu/dokumentumtar/kepzesi-terv-2018-v5>, https://ki.oszk.hu/sites/default/files/dokumentumtar/kepzesiterv_2019_honlapra_17_v2.pdf
43. Gyorsjelentés a Könyvtári Intézet igény és elégedettségmérésének eredményeiről. Ld. <https://ki.oszk.hu/hir/konyvtari-intezet/gyorsjelent-es-konyvtari-intezet-igeny-es-elegetettsegmeresenek-eredmenyeirol>
44. A megvalósításban és értékelésben való közreműködéséért ezúton mondunk köszönetet Bognár Noéminek, Tóth-Jávorka Brigittának és Dr. Tóth Máténak.
45. A blended és az e-learning tanulási formákról részletesen ld. a Könyvtári Figyelő E-learning és a könyvtárak elnevezésű rovatának tanulmányait BÁNKESZI Katalin és SZEPESI Judit tollából: 27. (63.) évf. 2017. 4. sz. 541-548. p.; 28. (64.) évf. 2018. 1. sz. 83-90. p.; 28. (64.) évf. 2018. 2. sz. 247-256. p.; 28. (64.) évf. 2018. 3. sz. 377-390. p.; 28. (64.) évf. 2018. 4. sz. 565-572. p.
46. A résztvevői létszámadatokat ld. később.
47. A Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás (EFOP-1.3.1-15-2016-00001) pályázat megvalósítása során engedélyeztetett képzés.
48. Ua.
49. <https://ki.oszk.hu/kepzes/akkreditalt-kepzesek>
50. Ld. <https://ki.oszk.hu/dokumentumtar/kepzesi-terv>
51. 378/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének nyilvántartásba vétel szabályairól, 8. §, 7. § (6) bek. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=205785.347559
52. A közzététel helye: <https://ki.oszk.hu/kepzes/akkreditalt-kepzesek>, a 2018-as év összefoglalóját ld. pl. https://ki.oszk.hu/sites/default/files/csatoltfajlok/tk_programok_2018_minbirt_osszefoglalo.pdf
53. A közzététel helye az adott képzés hirdetési oldala, a képzés rövid szöveges leírása alatt, ld. pl. https://ki.oszk.hu/sites/default/files/csatoltfajlok/honlap_bibl_uj_9.pdf
54. 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól, 8. § (3) bek. f) pont. Ld. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=168674.348436
55. <https://ki.oszk.hu/dokumentumtar/hataron-tuli-konyvtarak-fejlesztési-programja>
56. Sajnos, 2011 és 2014 nyara között sem saját, sem külső támogatási forrás nem állt az Intézet rendelkezésére e cél megvalósítására.
57. A korábbi időszak eredményeinek összefoglalóját ld. HANGODI Ágnes: A Könyvtári Intézet határon túli könyvtári szakemberek számára szervezett továbbképzései (2002–2017) = *Mercurius*, 2015., 2016–2017. 74–77. p.
58. <https://konyvtarakhataroknelkul.hu/>
59. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=209695.357552
60. pl. open science, open access; a könyvtár társadalmi szerepe idősek, hajléktalanok szenvedélybetegek esetén; a digitalizált kulturális örökség közkinccsé tétele; a muzeális könyvtári dokumentumok nyilvántartása és kezelése, a könyvtárhasználat tananyaga és módszertana stb.
61. <http://www.oszk.hu/okr-projekt>

Beérkezett: 2019. május 3.